Videokonferences — daļa no Eiropas e-tiesiskuma

LV

2009

Videokonferences — daļa no Eiropas e-tiesiskuma

Svarīgākā informācija par videokonferenču izmantošanu pārrobežu tiesvedībā

Šajā bukletā sniegta informācija par pārrobežu videokonferenču iespējām, pamata tehniskajiem jautājumiem un labu praksi tiesvedībā. (Šī bukleta pamatā ir "Rokasgrāmata par videokonferenču izmantošanu pārrobežu tiesvedībā".)

Brīdinājums

Šī rokasgrāmata, kuru ir sagatavojis Padomes Ģenerālsekretariāts, neuzliek saistības ne Kopienas iestādēm, ne dalībvalstu valdībām.

Lai saņemtu plašāku informāciju, lūdzam vērsties F Ģenerāldirektorāta Sakaru nodaļas Publiskās informācijas dienestā:

Padomes Ģenerālsekretariāts,

Rue de la Loi, 175

B-1048 Brisele

Fakss: +32 (0)2 281 49 77

Internets: www.consilium.europa.eu/infopublic

Europe Direct dienests jums palīdzēs rast atbildes uz jautājumiem par Eiropas Savienību

Bezmaksas tālruņa numurs (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Daži mobilā tālruņa operatori aizliedz pieeju 00 800 numuriem, vai arī par šo tālruņa numuru izmantošanu ir jāmaksā.

Liela daļa papildu informācijas par Eiropas Savienību ir pieejama internetā. Tai var piekļūt, izmantojot Europa serveri (http://europa.eu).

Kataloga dati ir atrodami šīs publikācijas beigās.

ISBN 978-92-824-2503-9

doi:10.2860/36040

© Eiropas Kopienas, 2009. gads.

Pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz avotu ir obligāta.

Printed in Belgium

Iespiests uz balta, hloru nesaturoša papīra

SATURS

KĀDĒĻ TIESVEDĪBĀ IZMANTOT VIDEOKONFERENCES? 5

VIDEOKONFERENČU TIESISKAIS REGULĒJUMS 9

PAŠREIZĒJAIS VIDEOKONFERENČU PIELIETOJUMS 13

DAŽI LABAS PRAKSES PIEMĒRI 23

TIPISKI VIDEOKONFERENČU SCENĀRIJI 27

PĀRROBEŽU VIDEOKONFERENCES – JAUTĀJUMI UN ATBILDES 31

NODERĪGAS INFORMĀCIJAS KATALOGS 37

© Fotolia

KĀDĒĻ TIESVEDĪBĀ IZMANTOT VIDEOKONFERENCES?

© Fotolia

© Eiropas Savienības Padome

Videokonferences ir efektīvs rīks, kas spēj atvieglot un paātrināt pārrobežu tiesvedību norisi un samazina saistītās izmaksas. Saistībā ar Eiropas e-tiesiskumu videokonferences, iespējams, ir jauns jēdziens, tomēr valsts mērogā tās jau pastāv un tiek plaši izmantotas, turklāt videokonferenču izmantošanu var attīstīt tālāk Eiropas mērogā un izveidot par Eiropas e-tiesiskuma portāla neatņemamu sastāvdaļu.

Šī bukleta mērķis ir:

– popularizēt un sekmēt videokonferenču sistēmu izmantošanu pārrobežu un valsts mēroga tiesvedībā;

– izklāstīt videokonferenču iespējas un pamata tehnisko informāciju, kā arī to, kā tās var izmantot tiesvedībā;

– sniegt ziņas par labu praksi un pieredzi ES dalībvalstīs, kurās videokonferences jau tiek izmantotas;

– izplatīt pieejamo informāciju par videokonferencēm ES; kā arī

– mudināt tiesnešus, prokurorus, advokātus, citus praktizējošus juristus un lēmumu pieņēmējus apsvērt iespēju ieviest un izmantot videokonferenču sistēmas valsts mēroga un pārrobežu tiesvedībā.

Videokonference (zināma arī kā video telekonference) ir interaktīvu telekomunikāciju tehnoloģiju kopums, kas nodrošina iespēju divām vai vairāk notikumu vietām vienlaicīgi sazināties, izmantojot divvirzienu attēla un skaņas pārraidi.[1]

1) Definīciju skatīt http://en.wikipedia.org/wiki/Videoconferencing.

Šajā bukletā ir apskatīta videokonferenču izmantošana tiesvedībā, galvenokārt tiesās, kurās izmanto atsevišķu telpu (piem., liecinieku telpu) vai citu metodi (piem., mobilas vai pārvietojamas iekārtas vai studiju).

Eiropas e-tiesiskuma rīcības plānā, ko Padome apstiprināja 2008. gada novembrī[2], teikts, ka īpaši svarīgi ir vienkāršot un sekmēt saziņu starp tiesu iestādēm un dalībvalstīm (piem., izmantojot videokonferences vai drošus elektroniskos tīklus). Eiropas e-tiesiskuma rīcības plānā "Labāka videokonferenču izmantošana" ir minēts kā viens no projektiem, kuru īstenošana būtu jāturpina laikposmā no 2009. līdz 2013. gadam.

2) OV C 75, 31.3.2009., 1. lpp.

© Fotolia

VIDEOKONFERENČU TIESISKAIS REGULĒJUMS

© Fotolia

© Eiropas Savienības Padome

Juridiskais pamats

Plašāk varētu izmantot iespējas, ko sniedz spēkā esošie Kopienas tiesību akti, jo īpaši veicot liecinieku, ekspertu vai cietušo personu pratināšanu, izmantojot videokonferenci, saskaņā ar šādiem juridiskiem instrumentiem:

- Konvencija par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpēju palīdzību krimināllietās[3] (2000. gada 29. maijs, 2000. gada Savstarpējās tiesiskās palīdzības (*MLA*) konvencija, 10. pants).

- Padomes Regula (EK) Nr. 1206/2001 (2001. gada 28. maijs) par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komerclietās (10. panta 4. punkts un 17. panta 4. punkts).[4]

- Padomes Direktīva 2004/80/EK (2004. gada 29. aprīlis) par kompensāciju noziegumos cietušajiem (9. panta 1. punkts).[5]

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 861/2007 (2007. gada 11. jūlijs), ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām (8. pants un 9. panta 1. punkts).[6]

- Padomes Pamatlēmums 2001/22/TI (2001. gada 15. marts) par cietušo statusu kriminālprocesā (11. panta 1. punkts)[7].

Lielākajā daļā ES dalībvalstu vairums minēto instrumentu jau tiek piemēroti.

3) OV C 197, 12.7.2000., 24. lpp.
4) OV L 174, 27.6.2001., 1. lpp.
5) OV L 261, 6.8.2004., 15. lpp.
6) OV L 199, 31.7.2007., 1. lpp.
7) OV L 82, 22.3.2001., 1. lpp.

© Fotolia

© Fotolia

PAŠREIZĒJAIS VIDEOKONFERENČU PIELIETOJUMS

Pašlaik jau ir pieejams noteikts daudzums informācijas par pārrobežu videokonferenču izmantošanu kriminālprocesos vai civilprocesos un komercprocesos. Ir skaidrs, ka videokonferences var būt lietderīgs rīks šajos procesos. Liecību iegūšana ir svarīgākais videokonferenču pielietojums pārrobežu tiesvedībā. Ir pierādījies, ka videokonferences ir īpaši noderīgas lietās, kur jāpratina neaizsargāti vai iebiedēti liecinieki. Turklāt uzklausot ekspertus (piem., tiesas ekspertus un medicīnas ekspertus) ar videokonferences starpniecību tiek nodrošināts efektīvāks resursu

izlietojums. Atsevišķās valstīs videokonferences ir kļuvušas par praktisku risinājumu arī administratīvu lietu izskatīšanā.

Kopsavilkums par līdzšinējiem panākumiem ES

ES mērogā ir vairākas ierosmes par videokonferenču izmantošanu tiesvedībā.

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komerclietās tīmekļa vietnes[8] sadaļā *"Pierādījumu iegūšana un pierādīšana"* 7. punktā sniegta informācija par videokonferencēm civillietās lielākajā daļā dalībvalstu.

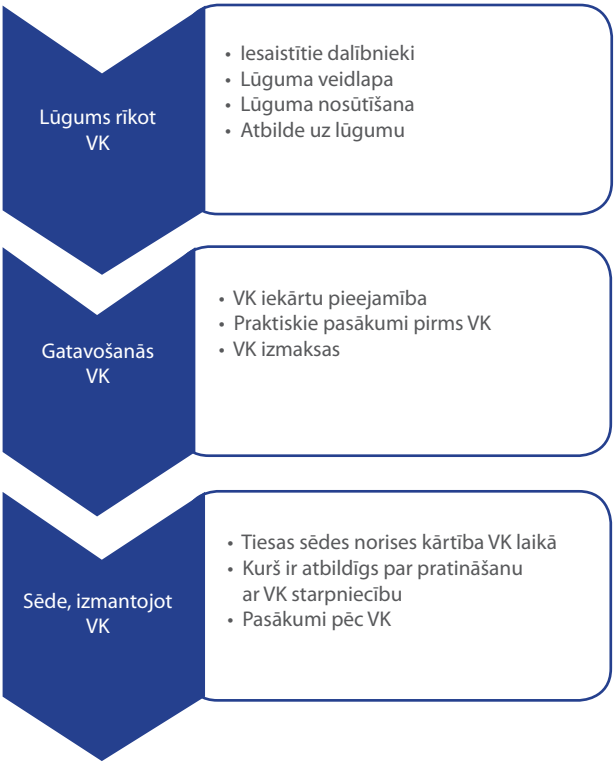
Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls krimināllietās[9] piedāvā īpašu pakalpojumu – atlantu (angļu val. – *Atlas*), kas palīdz iespējamiem videokonferenču lietotājiem pārliecināties, vai otras puses tiesā ir pieejamas atbilstošas videokonferences iekārtas.

Eurojust[10] pēdējo divu gadu laikā ir veiksmīgi izmantojusi videokonferenču tehnoloģiju daudzās pārrobežu izmeklēšanas lietās.

8) http://ec.europa.eu/civiljustice/index_lv.htm
9) http://www.ejn-crimjust.europa.eu/
10) http://www.eurojust.europa.eu/

Praktiski videokonferenču aspekti [11]

Turpmākajās nodaļās sniegts konkrēts praktisku pārrobežu videokonferenču aspektu skaidrojums no organizatoriska skatu punkta.

11) Sīkāku informāciju skatīt "Rokasgrāmatā par videokonferenču izmantošanu pārrobežu tiesvedībā".

Lūgums nodrošināt videokonferenci

Gan civillietu, gan komerclietu gadījumā lūgumu sagatavo, aizpildot standarta veidlapu. Veidlapas ir atrodamas Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla tīmekļa vietnēs[12].

Atbildi uz lūgumu sagatavo, aizpildot citu standarta veidlapu. Civillietu gadījumā, ja tiek saņemts lūgums nodrošināt netiešu pierādījumu iegūšanu saskaņā ar 2001. gada Pierādījumu iegūšanas regulas 10.-12. pantu, kompetentajai tiesai, kas saņem lūgumu, ir jāapstiprina saņemšana septiņu dienu laikā. Gadījumā, ja tiek lūgts nodrošināt tiešu pierādījumu iegūšanu (17. pants), centrālai iestādei vai kompetentai iestādei trīsdesmit dienu laikā ir jāinformē tiesa, kas iesniedz lūgumu, par to, vai lūgumu var pieņemt. Krimināllietu gadījumā, dalībvalstij, kas saņem lūgumu, ir jāpiekrīt tiesvedībai, izmantojot videokonferenci, ja vien videokonferences izmantošana nav pretrunā ar attiecīgās valsts tiesību pamatprincipiem un ar nosacījumu, ka tai ir tehniskas iespējas nodrošināt tiesvedību šādā režīmā.

Videokonferences rīkošana

Tiklīdz lūgums ir apstiprināts, var sākt gatavošanās darbu. Pārrobežu civilprocesos un komercprocesos, tiklīdz tiesa, kas ir izsniegusi lūgumu, un tiesa, kura ir saņēmusi lūgumu, ir vienojušās par lūgumu saskaņā ar 2001. gada Pierādījumu iegūšanas regulas 10.-12. pantu, tiesa, kas saņem lūgumu, sazinās ar liecinieku un vienojas par pieņemamu sēdes vietu un laiku. Tiklīdz tās dalībvalsts centrālā iestāde vai cita kompetenta iestāde ir apstiprinājusi lūgumus

12) Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un komerclietās http://ec.europa.eu/civiljustice/index_en.htm (sadaļa "Pierādījumu iegūšana un pierādīšana) Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls krimināllietās http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ (sadaļa "Mutual Legal Assistance").

nodrošināt tiešu pierādījumu iegūšanu saskaņā ar 17. pantu, tiesa, kas ir izsniegusi lūgumu, paziņo lieciniekam par dienu, laiku un vietu, kur notiks pratināšana, kā arī iepazīstina ar dalības nosacījumiem. Krimināllietu gadījumā, tās dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir saņēmusi lūgumu, nosūta personai pavēsti ierasties tiesā saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesībām. Kārtība, kādā personai paziņo par ierašanos tiesā, ir noteikta valsts tiesību aktos.

Pratināšana ar videokonferences starpniecību

Mērķis ir nodrošināt videokonferences norises maksimālu līdzību parastai kārtībai tiesās, kur pierādījumus iegūst atklātā tiesas sēdē. Lai videokonferences norise būtu maksimāli lietderīga, jāņem vērā dažas atšķirības. Daži aspekti, kas ir pašsaprotami gadījumos, kad liecības iegūst tradicionālā veidā, kļūst citādi, ja izmanto videokonferenci: piemēram, jānodrošina, ka liecinieks saprot videokonferences norises kārtību, un zina videokonferencē iesaistītās puses, kā arī to atšķirīgās lomas.

Pirms ārvalstīs esoša lieciniekа pratināšanas ar videokonferences starpniecību ir jāņem vērā laika joslu atšķirības. Jāņem vērā lieciniekа, pušu, to pārstāvju un tiesas ērtības apsvērumi.

Personām, kas piedalās videokonferences pārraidē, jāzina, ka, pat lietojot modernākās mūsdienās pieejamas sistēmas, arvien pastāv neliela uztveramā attēla un pavadošās skaņas aizture. Ja šim nolūkam neievēro atbilstošu pauzi, veidosies situācija, ka nākamais runātājs jau sāks runāt, kamēr lieciniekа teiktais vēl tiek atskaņots, jo viņa balss var būt dzirdama vēl dažas sekundes daļas pēc tam, kad viņa attēls ir redzams ekrānā, kurā redzams, ka runa ir pabeigta.

Attālinātajā punktā esoša liecinieka pratināšana būtu jāveic pēc iespējas līdzīgi pratināšanas kārtībai, kādu lieto pratinot lieciniekus tiesas zālē. Pratināšanas laikā lieciniekam ir jāredz juridiskais pārstāvis, kas uzdod jautājumu, kā arī jebkura cita persona (cits juridiskais pārstāvis vai tiesnesis), kas izsaka komentārus par liecinieka liecību.

Saistībā ar neaizsargātiem un iebiedētiem lieciniekiem videokonference ir līdzeklis, ar ko mazināt šo personu spriedzi un nemieru, kas var rasties no traumējoša brauciena uz tiesu ārvalstīs. Pierādījumu sniegšanai ārvalsts tiesai praktiskāk būtu izmantot atsevišķu liecinieku telpu, nevis tiesas zāli.

Liecinieku ekspertu pieejamība ir apzināta kā viens no kavēšanās iemesliem gan civillietās (piem., medicīnas eksperti un psihologi bērnu aizbildniecības vai bērnu aprūpes lietās), gan krimināllietās (piem., tiesas eksperti vai datorspeciālisti). Videokonferenču iekārtu izmantošana sniegs tiesām lielāku elastību saistībā ar to, kad un kā lieciniekiem ekspertiem no citām dalībvalstīm lūgt sniegt liecības. Gadījumos, kad paredzēts pratināt lieciniekus ekspertus, ir ieteicams pirms pratināšanas ar tiem sazināties un noskaidrot, kādas tehniskas iekārtas varētu būt vajadzīgas pratināšanas laikā (piem., dokumentu kamera, skaņas vai video atskaņotāji, un tml.).

Saistībā ar tulku izmantošanu, būtu jāpievērš uzmanība tam, vai tulkam būtu jāatrodas uz vietas tiesā, kas izdevusi lūgumu vai attālinātajā vietā (vai kādā trešā vietā).

Pārrobežu videokonferencēs visbiežāk izmanto konsekutīvo (secīgo) mutiskās tulkošanas veidu. Sinhronai tulkošanai vajadzīgs plašāks tehniskais nodrošinājums, jo ir jāizmanto tulku kabīnes, tiesas dalībniekiem jālieto austiņas un precīzi jāvada mikrofoni. Jāuzsver, ka tulkam vajadzīgs netraucēts vizuāls kontakts ar personu, kuras runa tiek tulkota.

Dažreiz liecinieka liecību sniegšanas laikā ir ierasts iesniegt papildu dokumentus. Šim nolūkam var noderēt dokumentu kamera. Tomēr dokumentu kamera nav noderīga gadījumos, kad klients ar advokātu vēlas apspriest iesniegtos dokumentus divatā. Šādos gadījumos ērtāk būtu izmantot pa faksu saņemtu kopiju. Lai varētu netraucēti izmantot faksa iekārtas, pirms videokonferences sākuma tiesām ir ieteicams apmainīties ar precīzu un atjauninātu kontaktinformāciju, norādot faksa numurus.

Ilgtermiņā videokonferences varētu papildināt ar kopīgām dokumentu glabātavām vai dokumentu serveriem. Šo resursu izmantošana informācijas apmaiņai arvien pieaug, tomēr tiesu jomā ir jāievēro īpaša piesardzība, lai nodrošinātu šādu glabātavu drošību un to, lai tās būtu pieejamas vienīgi ar attiecīgo lietu saistītām pilnvarotām personām.

Videokonferenču tehniskie aspekti

Mūsdienu videokonferenču iekārtas ir viegli pielāgojamas un vienkāršas lietošanā. Neskatoties uz to, visām iekārtas sastāvdaļām, iespēju robežās, vajadzētu būt standartizētām, par pamatu ņemot vie-

nas kategorijas iekārtas ar vienādu konfigurāciju. Lai atvieglotu iekārtu izmantošanu, būtu jācenšas izvietot iekārtas visa veida telpās vienādi. Videokonferenču iekārtām, neatkarīgi no tā, vai tās ir individuāli komplektētas vai ir sistēmas komplekts, būtu jāatbilst nozares minimuma standartiem, lai nodrošinātu savstarpēju izmantojamību pārrobežu savienojumos. Atsevišķi tehniski standarti ir sīkāk izklāstīti "Rokasgrāmatā par videokonferenču izmantošanu pārrobežu tiesvedībā".

- *Iekārtu novietojums* Iekārtas (jo īpaši video kameras un mikrofoni) ir jānovieto tā, lai būtu jāveic tikai minimālas virziena izmaiņas attiecībā uz tiesas dalībnieku atrašanās orientāciju vienam pret otru. Iekārtas būtu jānovieto tā, lai lietas attiecīgajā tiesas zālē varētu izskatīt arī bez videokonferences lietošanas.

- *Saprotamība* Runai vienmēr ir jābūt skaidri saprotamai. Videokonferences laikā nedrīkst zaudēt nevienu vārdu. Skaņas kvalitātei jābūt nepārtrauktai un nav pieļaujami ārēji traucējumi vai sprakšķēšana. Ir jāievēro dažas prasības par lūpu sinhronitāti (aizkave nedrīkst pārsniegt 0,15 sekundes). Bez tam, cik vien iespējams, ir jāsamazina atbalss likvidēšana, fona trokšņi un atbalsošanās.

- *Mikrofoniem* vajadzētu būt novietotiem tā, lai otrā tiesas zālē dzirdamā skaņa būtu bez fona trokšņu traucējumiem. Mutiskas tulkošanas laikā, vienlaikus var būt ieslēgts tikai viens mikrofons. Vienlaicīga vairāku mikrofonu izmantošana traucē tulkošanai (jo īpaši sinhronās tulkošanas gadījumā).

Pārvietojamās iekārtas – lielāka elastība

Papildu pārvietojamo iekārtu komplekts (ekrāns, videokamera, skaļrunis, mikrofons, piederumi) var atvieglot videokonferences izmantošanu liecinieku pratināšanā. Pārvietojamas iekārtas ir viegli nogādājamas dažādās vietās un elastīgas lietošanā. Paredzams, ka pārvietojamām iekārtām piemēros vairāk ierobežojumu nekā fiksētām iekārtām (piemēram, attiecībā uz dalībnieku skaitu, kurus var kvalitatīvi filmēt vienlaikus). Pārvietojamas iekārtas pēc vajadzības var izmantot īpašās vietās, kur ir jāpratina liecinieki, piemēram, cietumos vai slimnīcās, kā arī kā pagaidu risinājumu fiksēto iekārtu bojājuma gadījumā.

Savienojuma izveide – videokonferenču sistēmas lietošana

Videokonferenču sistēmas lietošanai vajadzētu būt pēc iespējas ērtākai lietotājam (t.i. - vienkāršai) un tāpēc jānodrošina tikai ierobežots darbību skaits, piemēram: videokameru un mikrofonu ieslēgšana un izslēgšana, savienojuma izveidošana funkciju izvēlnē, iestatījumu kopuma iestatīšana lietojumprogrammu izvēlnē, savienojuma izbeigšana, kā arī pieteikšanās un atteikšanās sistēmā. Parasti savienojumu izveido starp divām vietām (divpunktu savienojums). Dažos gadījumos var būt vajadzīgs vienlaikus izveidot savienojumu starp vairāk nekā divām vietām (vairākpunktu savienojums). Saikni var izveidot, izmantojot trešās puses nodrošinātu paralēlslēgumu.

© Fotolia

DAŽI LABAS PRAKSES PIEMĒRI

© HP Halo Collaboration Studio

© Fotolia

Videokonferenču rezervēšanas sistēmas izveide Austrijā

Austrijā valsts tiesu vajadzībām ir izstrādāta centralizēta videokonferenču rezervēšanas sistēma. Sistēma ir pieejama visām valsts tiešām un tajā tiešā veidā iespējams rezervēt tiesu zāles ar videokonferenču iekārtām.

Videokonferenču izmantošanas iespēju dažādošana Somijā

Somija ir sākusi uzstādīt dažādu veidu videokonferenču iekārtas dažādiem uzdevumiem. Tiesu sēžu vajadzībām ir pieejams pilns sistēmas komplekts ar augstas izšķirtspējas videokamerām un ekrāniem, nodrošinot augstu attēla kvalitāti. Pirmstiesas izmeklēšanas pratināšanai ir pieejams atsevišķs iekārtu komplekts sanāksmju telpās. Liecinieku pratināšanai ir paredzēts iekārtu pamatkomplekts, kuru veido terminālis, videokamera un mikrofons. Izmantošanai dažādās vietās, piemēram, sociālās aprūpes centros, slimnīcās, patvēruma meklētāju centros, un tml., ir pieejamas pārvietojamas iekārtas, tostarp klēpjdators ar atbilstošu programmnodrošinājumu un videokameru.

Palīdzība neaizsargātiem lieciniekiem Apvienotajā Karalistē

Apvienotajā Karalistē saistībā ar centralizēti finansētu valsts mēroga izvēršanas projektu dažos Cietušo personu atbalsta birojos un policijas telpās ir ierīkoti videokonferenču sistēmu pieslēgumi attālinātajās liecinieku telpās.

Mutiskās tulkošanas iespēju izmantošana videokonferencēs Vācijā

Atsevišķos gadījumos videokonferenču iekārtas tiek papildinātas ar sinhronās tulkošanas ierīcēm, lai tiesvedībā, kurā vairāki apsūdzētie runā svešā valodā, varētu iesaistīt tulku. Tulkus ar videokonferences pieslēguma starpniecību izmanto arī administratīvu lietu izskatīšanā, tādā veidā samazinot izmaksas.

Tiesvedības paātrināšana Apvienotajā Karalistē

Virtuālā tiesa – video savienojums starp tiesu un policijas iecirkni – dod iespēju vienkāršu lietu izskatīšanas sēdēs veikt sākotnējo pratināšanu 2 līdz 3 stundu garumā un tā ļauj veikt ievērojamu skaitu sākotnējo pratināšanu tajā pašā dienā. Pierādījies, ka tiesvedības ātrums ir būtisks apstāklis lietās, kas saistītas ar vardarbību ģimenē, un daudzi cietušie un liecinieki cer uz daudz raitāku norisi tehniskā ziņā.

Vairāk labas prakses piemēri

Regulāri tiek apkopoti labas prakses piemēri un veiksmes stāsti saistībā ar videokonferenču sistēmu ieviešanu un izmantošanu tiesvedībā un tos paredzēts iekļaut turpmākajos "Rokasgrāmatas par videokonferenču izmantošanu pārrobežu tiesvedībā" izdevumos, kas paredzēti tiesām un advokātiem.

© Fotolia

TIPISKI VIDEOKONFERENČU SCENĀRIJI

© Eiropas Savienības Padome

© Eiropas Savienības Padome

Liecinieku pratināšana

Anna ir nozieguma lieciniece un ir saņēmusi tiesas pavēsti ierasties tiesā kā lieciniecei lietā pret aizdomās turēto personu.

Kaut arī Anna nav tiešā veidā cietusi noziegumā, šis negadījums viņai ir atstājis smagu psiholoģisku traumu un šobrīd viņa ārstējas psihiatrijas slimnīcā. Viņas ārsts ir paudis iebildumus pret to, ka Annai varētu būt daudz jāceļo, un nepārprotami noraidījis ierosinājumu Annai ierasties tiesā, jo īpaši apsūdzētā klātbūtnē.

Pateicoties tam, ka minētajā psihiatrijas slimnīcā jau ir piemērotas videokonferenču iekārtas, tiesa piekrita rīkot videokonferenci un norīkoja vienu tiesnesi būt klātienē slimnīcā. Šādi Annas pratināšanu var veikt labvēlīgos apstākļos un viņai nav jāceļo.

Tiešs skaņas un attēla pieslēgums starp tiesu, kur notiek tiesvedība, un attālināto vietu, kur atrodas liecinieks, tiek izveidots tikai Annas liecību uzklausīšanas laikā un tā kā abās norises vietās iekārtas ir pastāvīgi pieejamas, kopējās izmaksas ir niecīgas.

Ekspertu pratināšana

Doktors Āris Viszinis ir eksperts ģenētikas jomā un viņš ir uzaicināts sniegt eksperta liecību saistībā ar pierādījumiem divās krimināllietās. Tomēr ir kāds sarežģījums – Dr. Viszinis dzīvo Dublinā Īrijā, bet viņam jāierodas tiesas sēdēs Berlīnē Vācijā un Ļubļanā Slovēnijā. Apstākļus vēl vairāk sarežģī tas, ka piemērotākais laiks abām tiesas sēdēm iekrīt vienā dienā – eksperta liecību Berlīnē iecerēts uzklausīt no rīta, savukārt liecību Ļubļanā – tās pašas dienas pēcpusdienā.

Pateicoties videokonferenču iespējām, Dr. Viszinis var vienlaikus būt trīs dažādās vietās, un tā kā tiesas nams atrodas dažus kilometrus no viņa mājām, viņam atliek vienīgi aizbraukt līdz Dublinas centram.

Tieši plkst. 8.45 Dr. Viszinis ierodas Dublinas tiesā, kur viņu nekavējoties pavada uz videokonferenču telpu, kurā viņu sagaida vietējais tiesnesis. Plkst. 9.00 tiek izveidots videokonferences savienojums ar tiesas zāli Berlīnē un pēc īsas vācu tiesneša ievadrunas,

Dr. Viszinis tiek pirmais aicināts sniegt liecību. Ap 10.00 iztaujāšana, kam sekoja abu pušu juridisko pārstāvju jautājumi, ir noslēgusies un videokonferences pārraide var beigties.

Pēc tam Dr. Viszinis un vietējais tiesnesis var doties agrās pusdienās. Ap 11.45 Dr. Viszinis un tiesnesis ir atgriezušies tiesas namā Dublinā un var sākties videokonferences pārraide uz tiesas zāli Ļubļanā, kurā Dr. Viszinim ir jāsniedz vēl viena eksperta liecība citā krimināllietā.

Pretējo pušu pratināšanas laikā Ļubļanas tiesā apsūdzētā advokāts kā pierādījumu iesniedz kādu dokumentu, kas Dr. Viszinim iepriekš nav bijis iesniegts un nav pieejams Dublinā.

Pēc tiesas sēdes Dr. Viszinis var atgriezties savā laboratorijā un turpināt darbu, jo, pateicoties videokonferenču iespējām, viņam nebija jāceļo no Dublinas uz Berlīni, pēc tam no Berlīnes uz Ļubļanu un atpakaļ uz Dublinu, kas prasītu vairākas dienas, tikai, lai pavadītu stundu tiesā Berlīnē un vēl vienu stundu tiesas sēdē Ļubļanā.

© Fotolia

PĀRROBEŽU VIDEOKONFERENCES – JAUTĀJUMI UN ATBILDES

© Fotolia

© Fotolia

1) *Vai videokonferences iespējams izmantot starp visām ES dalībvalstīm?*

Jā, jo vairākums ES dalībvalstu ir īstenojušas juridiskos instrumentus civilprocesos un krimināl procesos.

2) *Vai iespējams izmantot videokonferences tiesās ārpus Eiropas Savienības?*

Jā, ja tas ir juridiski iespējams, ja tiesas tam piekrīt un to rīcībā ir vajadzīgās iekārtas.

3) *Vai videokonferences rīkošana ir ierosinājums, kuru jūsu valsts tiesa nevar noraidīt?*

Jā, dalībvalstij, kas saņēmusi lūgumu, ir jāpiekrīt videokonferences rīkošanai, ar nosacījumu, ka šāda norise nav pretrunā ar tās tiesību pamatprincipiem un tai ir tehniskas iespējas to nodrošināt.

4) *Kurš sedz videokonferences izmaksas?*

Parasti ar ekspertiem un tulkiem saistītās izmaksas, kā arī sakaru līniju izmantošanas izmaksas dalībvalstij, kas ir saņēmusi lūgumu, var kompensēt tā dalībvalsts, kas ir lūgusi rīkot videokonferenci.

5) *Vai ir noteikumi par to, kur būtu jāatrodas tulkam (uz vietas zālē vai attālināti citur)?*

Nē, taču kriminālietās ir ieteicams nodrošināt tulka klātbūtni tajā pašā tiesas zālē, kur atrodas liecinieks. Savukārt gadījumos, kad apsūdzētās personas tiek pratinātas ar videokonferences starpniecību, ir ieteicams nodrošināt tulka klātbūtni tajā pašā tiesas zālē, kur atrodas apsūdzētā persona.

6) *Vai lūgumu rīkot videokonferenci iespējams izteikt pa tālruni?*

Nē, lūgumu par pierādījumu iegūšanu sagatavo, izmantojot standarta veidlapas. Lūgumu var nosūtīt pa pastu, pa faksu (visām dalībvalstīm) vai e-pastu (ne visām dalībvalstīm).

7) *Vai liecinieks var runāt savā dzimtajā valodā?*

Jā, ja viņš tā vēlas. Vajadzības gadījumā tiks pieaicināts tulks.

8) *Kura ir atbildīgā persona videokonferences norises laikā?*

Civilprocesa gadījumā atbildīgais ir tās tiesas tiesnesis, kas saņēmusi lūgumu (izņemot tiešas pierādījumu iegūšanas gadījumus, kad atbildīgais ir lūgumu izteikušās tiesas tiesnesis). Krimināllietās atbildīgais ir lūgumu izteikušās tiesas tiesnesis vai prokurors.

9) *Vai sēdes laikā, kurā lietu izskata videokonferences režīmā, ir iespējams rādīt papīra dokumentus?*

Jā, ja izmanto dokumentu kameras. Ja šāda iekārta nav pieejama, papīra dokumentu apmaiņai vienmēr var izmantot faksu. Nākotnē arvien plašāk izmantos funkciju ziņā uzlabotus dokumentu serverus.

10) *Vai iespējams rīkot pratināšanu ar videokonferences starpniecību arī ārpus tiesas telpām?*

Jā, ja liecinieks, piemēram, ir cietumā, slimnīcā, policijā, vai, ja valstī vienīgā videokonferences iekārta atrodas diplomātiskajā pārstāvniecībā.

11) *Vai ir jāiegādājas videokonferenču iekārtas pārrobežu tiesvedības vajadzībām?*

Nē, iekārtas sēdes vajadzībām var nodrošināt, lūgumu izsniedzošai tiesai un lūgumu saņemošai tiesai vienojoties. Var izmantot arī citu iestāžu rīcībā esošas videokonferenču iekārtas.

12) *Vai iekārtu vadīšanai vajadzīgs speciālists?*

Nē, iekārtas var izmantot tiesas darbinieki un tiesneši, jo parasti iekārtas ir aprīkotas ar lietošanā vienkāršu skārienjūtīgu ekrānu, videokamerām ir sākotnēji iestatīti virzienu stāvokļi, un tml.

13) *Vai videokonferences norise ir jāieraksta?*

Parasti tas, vai šādas sēdes norise ir jāieraksta (skaņas vai video vai abos režīmos), ir noteikts valsts tiesību aktos (tiesvedības procesu kodeksos, u.c.).

14) *Vai iespējams aizsargāt neaizsargātu vai iebiedētu liecinieku identitāti?*

Jā, piemēram, ir iespējams pārtraukt video pārraidi pratināšanas laikā, vai arī aizklāt lieciniekа seju ar aizkaru, vai citādi aizsegt viņa seju.

15) *Kādi ir drošības riski saistībā ar videokonferencēm?*

Tas ir atkarīgs no videokonferencē iesaistītās tiesas vai citas iestādes infrastruktūras uzbūves. Ja videokonference ir ierobežota vienīgi starp konkrētiem lietotājiem, tiek izmantotas *ISDN* līnijas vai IP adreses ar ugunsmūra aizsardzību un otras puses pieslēgšanās notiek ar autentificēšanu, tad videokonferences norise ir pietiekami kontrolēta un droša.

16) *Vai pastāv kāda cita apstākļu ziņā līdzvērtīga alternatīva videokonferencēm?*

Nē, diemžēl tādas nav.

© Fotolia

NODERĪGAS INFORMĀCIJAS KATALOGS

Pieejamā informācija par pārrobežu videokonferencēm

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un komerclietās:
http://ec.europa.eu/civiljustice/index_lv.htm
(saites sadaļā "Pierādījumu iegūšana un pierādīšana");

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls:
http://www.ejn-crimjust.europa.eu/
(saites sadaļā *Mutual Legal Assistance – MLA* (savstarpēja juridiska palīdzība);

Studie zum Stand des Einsatzes von Informations- und Kommunikationstechnologien (IuK) in der Justiz der EU-Mitgliedstaaten. Ziņojumu sagatavojusi *Europäische EDV-Akademie des Rechts gGmbH* – Eiropas e-tiesiskuma akadēmija, 2007. gada maijs. Pieejams, rakstot uz adresi: info@eear.eu

Pētījumi par tiesu iestāžu sadarbību civillietās un komerclietās: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Study on the application of Council Regulation (EC) N°1206/2001, on cooperation between the courts of the Member States in the taking of evidence in civil or commercial matter: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Videoconferencing in Criminal Proceedings: Legal and Empirical Issues and Directions for Research (publikācijas autori ir *Molly Treadway Johnson* un *Elizabeth C. Wiggins,* izdevums *LAW & POLICY,* 28. sējums, Nr. 2, 2006. gada aprīlis).

Eiropas Savienības Padomes

VIDEOKONFERENCES — DAĻA NO EIROPAS E-TIESISKUMA

SVARĪGĀKĀ INFORMĀCIJA PAR VIDEOKONFERENČU IZMANTOŠANU PĀRROBEŽU TIESVEDĪBĀ

2009 —38 pp. — 10 x 21 cm

ISBN 978-92-824-2503-9

doi:10.2860/36040

QC-78-09-986-LV-C

Kā saņemt ES izdevumus

Maksas izdevumi:

- iepērkoties EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu);
- grāmatnīcās, norādot nosaukumu, izdevēju un/vai ISBN numuru;
- tieši sazinoties ar vienu no mūsu pārdošanas punktiem.

Informāciju saziņai varat iegūt šādā interneta adresē: http://bookshop.europa.eu vai sūtot faksu uz +352 2929-42758.

Bezmaksas izdevumi:

- izmantojot EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu);
- Eiropas Komisijas pārstāvniecībās un delegācijās.

Informāciju saziņai varat iegūt šādā interneta adresē: http://ec.europa.eu vai sūtot faksu uz +352 2929-42758.

QC-78-09-986-LV-C

Publikāciju birojs

ISBN 978-92-824-2503-9

DGF Communication/Publications